

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV

a(z)

55 212 04

JAZZ ZENÉSZ I. HÚROS/VONÓS SZAKMAIRÁNY SZAKKÉPESÍTÉS-RÁÉPÜLÉSHEZ

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a(z) 55 212 04 számú, Jazz zenész I. Húros/vonós megnevezésű szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet alapján készült.

II. A szakképesítés-ráépülés alapadatai

A szakképesítés-ráépülés azonosító száma: 55 212 04

Szakképesítés-ráépülés megnevezése: Jazz zenész I. húros/vonós szakmairány megnevezésével

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XLII. Előadó-művészet

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 40%

Gyakorlati képzési idő aránya: 60%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: Érettségi végzettség

vagy iskolai előképzettség hiányában: .....

Bemeneti kompetenciák: Az 54 212 08 szórakoztató zenész (szakmairány megjelölésével), továbbá az 54 212 02 egyházzeneész (szakmairány megjelölésével), az 54 212 04 jazz zenész (szakmairány megjelölésével), az 54 212 05 klasszikus zenész (szakmairány megjelölésével) és az 54 212 06 népzeneész (szakmairány megjelölésével) szakképesítés megszerzésével elsajátított szakmacsoportokra meghatározott kompetenciák és ezek ismeretének írásbeli és gyakorlati bemutatása.

Szakmai előképzettség: Az 54 212 08 szórakoztató zenész (szakmairány megjelölésével), az 54 212 02 egyházzeneész (szakmairány megjelölésével), az 54 212 04 jazz zenész

(szakmairány megjelölésével), az 54 212 05 klasszikus zenész (szakmairány megjelölésével) és az 54 212 06 népzeneész (szakmairány megjelölésével) szakképesítést igazoló bizonyítvány vagy

- az 54 212 08 szórakoztató zenész II. (szakmairány megjelölésével), az 54 212 02 egyházzeneész II. (szakmairány megjelölésével), az 54 212 04 jazz zenész II. (szakmairány megjelölésével), az 54 212 05 klasszikus zenész II. (szakmairány megjelölésével) és az 54 212 06 népzeneész II. (szakmairány megjelölésével), szakképesítést igazoló bizonyítvány továbbá

- A 37/2003 (XII. 27.) OM rendelet szerinti Országos Képzési Jegyzékben meghatározott

52 1822 01 Egyházzeneész (a tevékenység megjelölésével)

52 1822 02 Énekes (a műfaj megjelölésével)

52 1822 04 Zenész (a műfaj, a szak és a hangszer megjelölésével)

52 1822 03 Népzeneész (a hangszer és a szak megjelölésével)

54 1822 01 Szórakoztató zenész I.

33 1822 01 Szórakoztató zenész II.

31 212 01 001 54 01 Szórakoztató zenész I.

31 212 01 0010 31 01 Szórakoztató zenész szakképesítést igazoló bizonyítvány, valamint

- az Országos Filharmónia, az Országos Rendező Iroda által kiadott egyéni és csoportos, továbbá az Országos Szórakoztató zenei Központ által kiadott „A” vagy „B” kategóriás előadóművészi működési engedély, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete által kiadott előadóművészi bizonyítvány.

Előírt gyakorlat: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályalkalmassági követelmények: szükségesek

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
pedagógiaelméleti alapismeretek	tanári végzettséggel rendelkező pedagógus, pszichológus, gyógypedagógus

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (SZVK) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Metronómok, CD lejátszók, erősítők, hangfalak, audio berendezések, video berendezések, zongorák vagy pianínók, hangszerek tartozékokkal, hangszerraktár, hangszerterek, előadóterem, hangversenyterem, hangtechnikai eszközök, berendezések, kottatartók, számítástechnikai eszközök, tábla, kréta, filctoll.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Zenei szerkesztő és gyakorlóprogramok.

V. A szakképesítés-ráépülés óraterve nappali rendszerű oktatásra

évfolyam	heti óraszám szabad sáv nélkül	éves óraszám szabad sáv nélkül	heti óraszám szabadsávval	éves óraszám szabadsávval
3/15. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év	35 óra/hét	1260 óra/év
Összes gyakorlat		160 óra		160 óra
4/16. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év	35 óra/hét	1085 óra/év
Összesen:		2237 óra		2505 óra

1. számú táblázat
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja

modul megnevezés	Jazz zenész/Jazzénekes	Ráépülés			
		3/15		4/16	
		e	gy	e	gy
12048-16 Magas szintű jazz hangszeres zenélés, 12049-16 Magas szintű jazzéneklés	hangszer/ének főtárgy		4		4
	zong. köt./klassz. zong.		2		2
	zenekari gyakorlat		4		4
	improvizációs gyakorlat		3		3
	kamara/jazz vokál		4		4
	jazzelmélet	5		5	
	jazztörténet	4		4	
	művészettörténet	3		3	
pedagógiai alapismeretek	2		2		
összes óra		31		31	
Gyakorlat óraszámja			17		17
Elmélet óraszámja		14		14	
Gyakorlat aránya		58%			
Elmélet aránya		42%			

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama

Modul megnevezés	Jazz zenész/Jazz énekes	Ráépülés			
		3/15		4/16	
		e	gy	e	gy
	Tantárgyak				
12048-16 Magas szintű jazz hangszeres zenélés, 12049-16 Magas szintű jazzéneklés	hangszer/ének főtárgy		144		124
	zong. köt./klassz. zongora		72		62
	zenekari gyakorlat		144		124
	improvizációs gyakorlat		108		93
	kamara/jazz vokál		144		124
	jazzelmélet	180		155	
	jazztörténet	144		124	
	művészettörténet	108		93	
	pedagógiai alapismeretek	72		62	
összes óra:		504	612	434	527
Gyakorlat óraszama		1139			
Elmélet óraszama		938			
Összefüggő gyakorlat		160			
Összes óra		2237			
Elmélet aránya		42%			
Gyakorlat aránya		58%			

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A

12048-16 azonosító számú

**Magas szintű jazz hangszeres zenélés
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 12048-16 azonosító számú Magas szintű jazz hangszeres zenélés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Húros/vonós	Zongora kötelező tárgy	Zenekari gyakorlat	Improvizációs gyakorlat	Kamarazene	Jazzelmélet	Jazztörténet	Művészettörténet	Pedagógiai elméleti alapismeretek
FELADATOK									
Hallás után többszólamú dallamot és annak harmóniasorát lejegyezi	x		x	x		x			
A kottát minden kulcsban pontosan olvassa	x	x	x	x	x	x	x		
Pontosan értelmezi a zenei műszavakat, előadási jeleket, utasításokat	x	x	x	x	x	x	x		
Felismeri és alkalmazza a jazzre jellemző skálákat, harmóniákat, kadenciákat, formai elemeket	x	x	x	x	x	x			
A jazzre jellemző akkordok jelöléseit helyesen alkalmazza	x	x	x	x	x	x			
Jazz zeneműveket, transzkripciókat elemez	x		x	x		x	x		
Ismeri a jazztörténet alapvető korszakait, műfajait, stílusait, meghatározó komponistáit és előadóit	x		x	x	x		x	x	
Autentikus zenei anyagot tanulmányoz	x		x			x	x	x	
Elsajátítja a zeneszerzés és hangszerelés alapismereteit	x		x	x		x			
A jazzben nélkülözhetetlen alaplétktetést folyamatosan megtartja	x	x	x	x	x				
Mindig ügyel a helyes, ritmusra, dinamikára és a tiszta intonációra	x	x	x	x	x				
A jazz és a könnyűzene stílusában improvizál	x	x	x	x	x	x			
Transzponál	x	x	x	x	x	x			
Együttessel próbál (csoportos munka)			x	x	x				
A zeneműveket folyamatosan gyakorolja, hangszeres tudását állandóan fejleszti	x	x	x	x	x				
A koncerten stílusosan interpretálja a zeneműveket	x		x		x				
Ismeri az elektroakusztikus hangszerek használatának módját	x		x		x				
A szintetizátor használatához szükséges alapvető számítástechnikai ismeretekkel rendelkezik		x							
Hangszerét természetesen, oldottan, ökonomikusan kezeli	x	x	x	x	x				
A repertoárját szükség szerint emlékezetből adja elő	x		x		x				
Zongorán játszik (a szakmai követelmények szintjén)		x				x			
Gyakorló és zenei szerkesztőprogramokat használ	x		x	x	x				

Biztonsággal kezelni tudja az alapvető hangtechnikai berendezéseket	x		x	x	x				
SZAKMAI ISMERETEK									
Kottaolvasás	x	x	x	x	x	x	x		
Skálák, hangközök	x	x	x	x	x				
Ritmusok, ritmusképletek	x	x	x	x	x				
Hallás utáni lejegyzés	x		x	x	x				
Zenei műszavak, szak kifejezések	x	x	x	x	x	x	x		
A jazz zene korszakaira jellemző stílusjegyek, műfaji sajátosságok	x		x	x	x	x	x	x	
Műelemzés, transzkripció elemzés	x				x	x	x	x	
Jazz zeneelmélet	x	x	x	x	x	x			
Jazz zenetörténet							x	x	
Zeneszerzési és hangszerelési alapismeretek			x		x	x			
Transzponálás	x	x	x	x	x				
Improvizáció	x	x	x	x	x				
Hangképzés	x		x	x	x				
Tempótartás	x	x	x	x	x				
Pontos ritmika	x	x	x	x	x	x			
Frazirozás	x	x	x	x					
A zenei anyag stílusos, pontos, tagolt, kifejező előadása	x	x	x	x	x				
Magas szintű technikai felkészültség	x		x	x	x				
A jazz műfajának megfelelő repertoár	x	x	x		x				
A repertoár nagy részének kotta nélküli bemutatása	x		x		x				
Zenekari gyakorlat			x	x	x				
Zongora kötelező		x							
Gyakorló és zenei szerkesztőprogramok használata	x	x	x	x	x	x			
Alapvető hangtechnikai berendezések kezelése	x	x	x	x	x				
SZAKMAI KÉSZSÉGEK									
Ritmus-tempó érzék	x	x	x	x	x	x			
Hangszerkezelési készség	x	x	x	x	x				
Kottaírási és -olvasási készség	x	x	x	x	x	x	x		
Improvizációs készség	x	x	x	x	x				
Zenei halláskészség	x	x	x	x	x	x	x		
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK									
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Szorgalom, igyekezet	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Precizitás	x	x	x	x	x	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK									
Kapcsolatteremtő készség	x		x	x	x				x
Motiválhatóság	x	x	x	x	x	x	x		x
Interperszonális rugalmasság	x	x	x	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK									
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x	x	x	x			x
Áttekintőképesség	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Figyelemmegosztás	x	x	x	x	x	x			x

1.1. A tantárgy tanításának célja

A szakmai ráépülés elsődleges célja a húros/vonós hangszerek oktatásának során, hogy elmélyítse és begyakoroltassa, valamint továbbfejlessze, gördülékenyebbé tegye az alapképzésben elsajátított tananyagtartalmakat.

Csiszolja a hangszertechnikát, mellyel a hangszerjáték árnyaltabbá, érettebbé válhat. Célja továbbá, hogy minél több transzkripció megtanulásával a tanulók megismerhessék a jazztörténet meghatározó húros/vonós előadóinak játékmódját, mely segítségével kialakíthatják saját, egyéni stílusukat is.

Kiemelt szerepet kell szánni az együtt játék, a kamarazene és a zenekarozás témakörének, mind duóban, trióban, kvartettben, kvintettben, combo-ban és lehetőleg bigband-ben is, hiszen a húros/vonós hangszerek zenekarban betöltött szerepének, irodalmának megismerése alapvető kérdés a tananyag elsajátítása során.

Ebből következik a zenei repertoár szélesítése, kidolgozottságának fejlesztése is, olyan tudásalap kiépítése, mellyel a későbbiekben a tanuló minden formációban helytállhat a koncertpódiumokon.

1.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A húros/vonós hangszerek oktatása a szakmai kötelező tárgyak mindegyikével szoros kapcsolatban áll a zeneelmélettől a zenekari gyakorlatig bezárólag. A különböző elméleti és gyakorlati tantárgyak egymásra épülése valamint azok szakmai tartalma szervesen egészítik ki egymást, ezáltal is segítve a hangszerjátékost az alkotó zenésszé válás folyamatában.

1.3. Témakörök**1.3.1. Hangszertechnika****90 óra**

A hangszertechnika tanítása elengedhetetlen ahhoz, hogy a tanuló a hangszerét természetesen, oldottan, ökonomikusan tudja kezelni. Feladata minden olyan hangszer specifikus ismeretanyag megtanítása és begyakoroltatása a helyes billentésmódtól kezdve a stílusos és gördülékeny játékmód kialakításáig, melyek megalapozzák a hangszeres zenésszé válás folyamatát.

A témakör kapcsán tehát elsősorban azokat a technikai ismereteket, és oktatási tartalmakat soroljuk fel, melyek a hangszerkezelés tökéletesítéséhez nyújtanak segítséget a képzés során.

- kromatikus skála gyakorlása
- kadenciális gyakorlatok
- tempótartás
- walking bass
- groove-játék gyakorlása
- latin, afrocuban ritmusok gyakorlása
- slap technika elsajátítása
- transzkripciók leírása
- négyeshangzatok akkordfelrakása
- harmóniakötések gyakorlása
- pengetési technika
- húr váltás
- tepping

- akkordmegfogások különböző fekvésekben
- kíséret és szólótechnika

1.3.2. Improvizáció

89 óra

Az improvizáció tanításakor az alapozás során a tanuló által elsajátított zeneelméleti, technikai, és műfaji ismereteket alkalmazzuk és fejlesztjük. A rögtönzés a zeneszerzés egyik formája, mely igen magas fokú szakmai felkészültséget, az addigi teljes hangszeres és elméleti tudásanyag készsége szinten való egyidejű alkalmazását feltételezi. Így elsődleges cél ezen tudástartalmak elmélyítése, a komplex gondolkodás felgyorsítása, a kreativitás fejlesztése. Mindezek tökéletesítéséhez kívánnak a témakörben szereplő oktatási tartalmak segítséget nyújtani.

- hangköz improvizáció
- törzshang és improvizáció
- improvizációs skálák alkalmazása
- váltóhangok ismerete
- harmóniabontások alkalmazása
- alterációk ismerete
- tonalitás, atonalitás
- improvizáció harmóniakötésekkel
- patternek alkalmazása
- harmónia és dallamfűzés
- dal és improvizáció elemzés
- kreativitás fejlesztése

1.3.3. Repertoár és zenei egyéniség fejlesztése

89 óra

A zenei egyéniség fejlesztése kiemelt fontosságú feladat, hiszen, ez az, ami az ismert előadókat is jellemzi, úgymond kategorizálja.

A képzésbe felvételt nyert tanulók már feltételezhetően rendelkeznek alapvető zenei ízléssel és elképzeléssel a saját egyéni zenei stílusukat illetően. Mindezt meghatározzák az általuk választott, kedvelt zenei műfajok. az eddig tanult repertoárjuk, a kialakulóban lévő hangszeres játékmódjuk és egyéni adottságaik.

Ezt az egyéniségre való törekvést a hangszeres képzés során tovább kell erősíteni, árnyalni. A fentiekhez igazítva szükséges a repertoárt bővíteni, illetve a képzési feladatokat meghatározni, mellyel eredményesebben járulhatunk hozzá a növendék zenei egyéniségének fejlesztéséhez. A témakör tartalmi része ezt a célt kívánja elősegíteni

- koncertszerű előadásmód
- zenei memória fejlesztése
- kiemelkedő előadók játékának elemzése
- saját egyéniség, művészi stílus kialakítása, erősítése

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Megfelelő méretű, jó akusztikájú, jól felszerelt, hangszigetelt szaktanterem.

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Egyéni módon gyakorlóprogrammal valamint zenekari formációkban való kitartó gyakorlás. Minél több transzkripció, kompozíció leírása, elemzése, rendszeres zenehallgatás, koncertlátogatás.

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.	Zenei gyakorló és szerkesztő programok használata	x			számítógép, hangtechnikai eszközök
2.	Jamey Aebersold gyűjtemény felhasználása	x			audio eszközök
3.	Technikai etűdök, darabok és improvizációs anyagok személyre szabott kiválasztása	x			

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Információk önálló rendszerezése	x			

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Zongora kötelező tantárgy

134 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A kötelező zongora oktatása speciális feladat. Nem a hangszeren való művészi előadásmód kifejlesztése az elsődleges célja (ez a főtárgy feladata), hanem a klaviatúrán való gondolkodás kialakítását tekinti fő feladatának.

Mivel a zongora a legalkalmasabb hangszer mind a zeneelméleti, zeneszerzési és szolfézs feladatok megoldására, mind pedig a főhangszer oktatása folyamán felmerülő zongorakíséret megvalósítására, ezért rendkívül fontos, hogy – főtárgytól függetlenül – minden zenével foglalkozó ember alapvető jártasságot sajátítson el a hangszeren.

A kötelező zongora ráépülés célja, hogy zongora tudását elmélyítve, a tárgyhoz kapcsolatos szakmai tartalmaknak minél jobban meg tudja felelni.

2.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A kötelező zongora tantárgy a szakmai tárgyak mindegyikével szoros kapcsolatban áll a zeneelmélettől a zenekari gyakorlatig bezárólag. Minden zenész számára kötelező „alaphangszereként” valamilyen formában az oktatási folyamat összes szegmensében jelen van, így annak - ismeretanyagát is tekintve - nélkülözhetetlen eszköze. A jazz énekeseknél ez kiemelten fontos, mivel a gyakorlás folyamán nélkülözhetetlen kísérőhangszer.

2.3. Témakörök

2.3.1. Hangszerteknika

28 óra

A hangszerteknika tanítása elengedhetetlen ahhoz, hogy a tanuló a hangszerét természetesen, oldottan, ökonomikusan tudja kezelni. Mivel a hallgatónak nem a zongora a fő hangszere, ezért a hangszerteknika oktatás feladata minden olyan hangszer specifikus ismeretanyag megtanítása és begyakoroltatása, melyek lehetővé teszik az adott feladat megvalósítását a zongorán.

A témakör kapcsán tehát elsősorban azokat a technikai ismereteket, és oktatási tartalmakat soroljuk fel, melyek a hangszerkezelés elmélyítéséhez, továbbfejlesztéséhez nyújtanak segítséget a képzés során.

- technikai gyakorlatok
- bonyolultabb hangsúlygyakorlatok
- frazírozási gyakorlatok
- összetett ritmusgyakorlatok

2.3.2. A klasszikus- és jazzelmélettel összefüggő feladatok

26 óra

A témakör szakmai tartalma azokat a klasszikus- és jazzelméleti ismereteket összegzi, melyek az elméleti órák anyagát képezik. Célja ezen elméleti fogalmak gyakorlati megvalósítása a zongorán minden alap- és kezdőhangról.

- distancia skálák
- legtöbbet használt összetett jazzakkordok
- alterált akkordok
- klasszikus összhangzattan példák
- dúr I-VI- II-V és moll I-IV-II-V jazz kadenciák

2.3.3. Játék- és kísérettechnika

27 óra

Minden muzikusnak alapvető pianisztikus jártassággal kell rendelkeznie, bármilyen hangszeresről is van szó. A szolfézs feladatok megoldásához, a hangszereléshez és komponáláshoz ugyanúgy szükséges az alapvető játék- és kísérettechnika elsajátítása, mint a társas muzsikáláshoz és a későbbiek folyamán a tanítvány kíséréséhez. Énekes hallgatók elengedhetetlen segítsége az énekléssel egyidejű saját zongorakíséret megvalósítása.

- 4,5,6 szólamú voicing
- szűk- és tágfekvésű harmóniafelrakások
- 2 kézre kidolgozott témák
- összetett dúr és moll blues kíséret
- harmóniamenet walking bass kísérettel
- swing, ballada és latin zongorajáték
- rövid repertoár kidolgozása egyszerűbb standardekkel
- téma éneklés saját zongora kísérettel (énekeseknek)

2.3.4. **Improvizáció** **25 óra**

A jazz zene alapeleme és egyik legfontosabb jellemzője a rögtönzés. Az improvizáció biztosítja a zenész számára azt a szabadságot és lehetőséget, melyben játéka során maradéktalanul kifejezheti saját érzelmeit, gondolatait. A rögtönzést a tanuló saját hangszerén, magas fokon kell, hogy művelje. Zongorán a rögtönzés elméleti alapjainak hangszeres vetületét kell megvalósítania.

- improvizációs skálák játéka jazzakkordokra
- improvizációs gyakorlatok blues skála, harmóniabontások használatával
- improvizációs gyakorlatok dúr II-V-I-re és moll II-V-I-re

2.3.5. **Klasszikus anyag** **28 óra**

A klasszikus zenei jártasság minden muzsikusként alapvető zenei tudásának háttérét kell képeznie. A zongora kötelező tárgy oktatásának ez irányú feladata, hogy a hallgató megfelelő képességgel rendelkezzen klasszikus összhangzattani példák megoldására, valamint felkészültségi szintjének megfelelő klasszikus darabok interpretálására a zongorán.

- klasszikus autentikus és plagális kadenciák
- a felkészültségi szinthez igazodó klasszikus zongoradarabok

2.4. **A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Megfelelő méretű, jó akusztikájú, jó minőségű, felhangolt zongorával felszerelt, hangszigetelt szaktanterem.

2.5. **A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)**

2.5.1. **A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)**

2.5.2. **A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)**

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthatás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Információk önálló rendszerezése	x			

2.6. **A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3.1. A tantárgy tanításának célja

Mint az egyéni hangszeres oktatás, úgy a zenekari gyakorlat tantárgy tanítása is, az önkifejezés és a kreativitás kiteljesítésének egyik eszköze. Célja, hogy az egyéni hangszeres órákon már elsajátított technikai, stilisztikai, és improvizációs tudást zenekari közegbe helyezve, az adott hangszer szerepét és helyét megmutassa a tanulónak. Minden hangszeres végső célja az, hogy más hangszeresekkel együtt zenélve teljesedjen ki az egyéni tudás a közös együtt zenélés, a zenei kommunikáció, az együttes kifejező erő. Ilyenformán ugyanolyan, ha nem még fajsúlyosabb a zenekari gyakorlat tantárgy fontossága, mint a hangszeres főtárgyé. Hiszen ezen az órán sajátítják el a másokra való odafigyelést, a különféle formációkban és zenei stílusokban az adott hangszerek funkcióit, azok jellegét, a stíluselemek használatát a közös együtt játék, és kollektív improvizáció alkalmával.

A zenekari gyakorlat oktatása további lehetőséget nyújt arra, hogy a zeneelmélet tudáselemeit készségszintre fejleszthessük a közös improvizáció, és a zenekari összjáték által, mely az előadói kvalitások kialakításának elengedhetetlen eszköze.

3.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zenekari gyakorlat szorosan összefügg a hangszeres főtárggyal, illetve a klasszikus kamarazenével is, emellett továbbá a szakmai kötelező tárgyak mindegyikével is szoros kapcsolatban áll a zeneelmélettől a jazztörténetig bezárólag. A különböző elméleti és gyakorlati tantárgyak egymásra épülése valamint azok szakmai tartalma szervesen egészítik ki egymást, ezáltal is segítve a zenészt az alkotó előadóművésszé válás folyamatában.

3.3. Témakörök**3.3.1. Ritmusszekció, dallam-harmóniai szekció gyakorlati****89 óra**

Minden zenekari felállásban elkülönül a ritmusszekció, és a dallami-harmóniai szekció egymástól, egészen a trió felállástól a big band-ig. Ennek megfelelően ki kell alakítani különféle gyakorlatokat, melyekkel a két külön szekciót gyakoroltatjuk a maguk funkciójának megfelelő hangszerelési, és technikai gyakorlatokkal. Ezek minden stílusirányzatban különböző gyakorlatokat jelentenek. A ritmus szekció alapvető kísérő szerepe például minden műfajban és hangszerelésben a legkülönfélébb lehet, függvényében annak, hogy mennyire szerves része a megírt témának, a szólista improvizációjának, a közös, spontán zenei egymásra hatásoknak. A modern zenében már szinte fontosabb, meghatározóbb jellegű a ritmus szekció, mint a jazz kialakulásának kezdeti időszakában. A ritmus szekció különválásának, hirtelen ugrásszerű fejlődésének ideje nagyjából az '50-es évektől figyelhető meg a be-bop korszak kezdetét követően.

Érdemes tehát minden zenekari gyakorlaton ettől a kortól számítva minden meghatározó hangfelvételt kicsit kielemezni, szemléltetni a hangszerek szerepének és funkciójának változásait, egyre szorosabb összefonódását a dallam-harmóniai szekcióval.

A dallam-harmóniai szekció gyakorlati szervesen összefüggnek a jazzelmélet, és klasszikus zeneelmélet tantárgyakkal. E szekció hangszerei határozzák meg egy zenemű hangulatát, harmóniai sokszínűségét, formai és szerkezeti felépítését is.

A zeneművek elemzése, ez esetben is rendkívül fontos. A legfontosabb feladat azonban megismertetni e két szekció közös mozgását, összefüggéseiket, és olykor a

szétválasztottságuk koncepciójának okait. Rengeteg zenei irányzat van hatással a jazzre, ennek okául számtalan példát és ellenpéldát hozhatunk az órákon, szemléltetve hangszerelési példákkal, gyakorlatokkal, miként változik és alakul az adott zenedarab, ha bármely szekció tagjainak szólamait megváltoztatjuk.

- dob-basszus groove-ok különféle stílusokban
- dob-basszus összjáték a kötetlenebb műfajokban
- gitár-zongora ritmizálás különféle stílusokban
- gitár-zongora harmónia játszásának módja, a megegyező funkcióban való ritmizálás, illetve különböző voicing-gal játszott egymást követő akkordok kikerülésének módjai
- 12 ütemes blues-körben való játék mollban és dúrban
- 8, és 16 ütemes gyakori és általános harmóniakörben való játék dúrban és mollban
- ritmus és dallam szekció eltérő szerepe, funkciója
- különböző stílusirányzatok elemzése a két szekció eltérő szerepkörének szempontjából
- közös, homogén hangzás kialakítása
- közös ritmikai gyakorlatok
- közös dinamikai gyakorlatok
- közös frazírozás begyakoroltatása
- közös tempótartás gyakorlása
- kottaolvasás gyakorlása
- mai modern zenei irányzatokból átvett technikai, elektronikai eszközök használata, előre rögzített szólamok, loop-ok alkalmazása
- mai modern, az intelligens DJ kultúrában kialakult zenei irányzatok hatásai a jazzre

3.3.2. *Hangszerelés, stílusgyakorlat*

89 óra

A témakör kapcsán a tanulónak el kell sajátítani olyan darabokat, melyek a jazz különféle irányzatait képviselik. Fontos a több irányzatban való jártasság, hogy a tanuló a stílusok ismeretében tudjon szervesen részt venni a zenekari gyakorlatokon. A stílusgyakorlatok segítségével, zenei elemzéssel egyénileg is fejlődik hangszertudásuk, szélesedik zenei látásmódjuk. Emellett különös figyelmet kell szentelni azon a darabok elsajátítására is, amiket a tanulónak hallás után kell leírniuk, és megtanulniuk. Ezáltal tiszta képet kaphatnak egy adott zenemű hangszereléséről, a stílusjegyek alkalmazásáról minden hangszeren.

A hangszerelés technikája minden zenekari felállásban különböző. Ezért a fent említett két témakör különösen összefügg, hiszen a hangszerelés jellege már egyfajta stílusgyakorlatként is felfogható. A tanórákon ismertetni kell továbbá a húros, pengetős, fúvós, vonós hangszerek hangfekvéseit, hangterjedelmét, kottai jelöléseiket, és a rézfúvós hangszerek esetében a megfelelő transzpozíciókat.

- ritmusszekció, groove hangszerelés
- dob-basszus összjáték
- gitár-zongora közös harmóniai fordításainak bemutatása
- szólóhangszerek - énekesek unisono játékmódja, megegyező frazírozás
- többszólamú dallamok hangszerelése, szólamok kialakítása a harmóniai váz érzékeny és funkciózus hangjainak használatával

- ellenpontoszó dallamok, párhuzamosan mozgó dallamok és hangközök, invenció jellegű dallamok kitalálása 2-3-4 szólamban
- reharmonizáció
- metrikai modulációk, ritmikai változtatások a hangszerelésben
- páratlan ütemszámú periódusok harmóniai funkcióinak megfelelő alkalmazása
- páratlan metrumú zenék elemzése és gyakorlása
- XX. és XXI. századi meghatározó jazz zeneművek elemzése, elsajátítása
- stílus ismeret
- műfaji ismeret
- zenehallgatás
- zenei memória fejlesztése

3.3.3. Kollektív improvizáció

90 óra

A jazz zene alapeleme és egyik legfontosabb jellemzője a rögtönzés. A kollektív, vagy egymásra – kérdés felelet formájában - reagáló improvizáció biztosítja a zenész számára azt a szabadságot és lehetőséget, melyben játéka során maradéktalanul kifejezheti saját érzelmeit, gondolatait. A rögtönzési kompetenciák közös gyakorlatokon keresztüli fejlesztése nagymértékben segíti a jazz zenén belüli stílusjegyek elsajátítását, valamint a gördülékeny, magabiztos előadásmód elérését minden zenei műfajban. Szintén javasolt minden zenekari felállásban szemléltetni a közös egymásra hatás, kollektív improvizáció alatt történő folyamatos zenei átalakulást, a hangszerek egymás közti szimbiózisát, melynek eredményeképpen a zenekarnak sajátos hangzásvilága, egyénisége alakulhat ki.

- közös lüktetés, time kialakítása a ritmusszekció és a szólista között
- kötött ritmikájú és harmóniájú kíséretre való rögtönzés a szólistának
- kötetlen ritmikájú kíséretre való rögtönzés a szólistának
- azonos frazírozás a ritmus szekció hangszerei és a szólista között
- kötött ritmikájú kíséret melletti eltérő frazírozás, rubato játékmód, a ritmusszekció tempója mögé játszás /bizonyos stílusokban/
- stílus ismeret és elemzés
- improvizációs skálák alkalmazása
- helyes harmóniai funkciók használata
- patternek alkalmazása
- az eredetileg nem egyenes ritmikájú zenei irányzatok /latin, swing/ lüktetésének gyakorlása
- harmóniak spontán megváltozásának hallás utáni lekövetése az improvizáció során
- zenei interakció gyakorlása különböző stílusokban

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Megfelelő méretű, jó akusztikájú, jól felszerelt, hangszigetelt szaktanterem.

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Minél több és változatos stílusú mű közös elsajátítása.

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	Egyéni módon gyakorlóprogrammal valamint zenekari formációkban való kitartó gyakorlás.	x	x		Számítógép, hangtechnikai eszközök
2.	Különböző stílusú és hangszerelésű zenekari művek transzkripciója, és a hangszerek szólamainak egyénileg való megtanulása, kigyakorlása.	x			
3.	Rendszeres zenehallgatás	x			Audio eszközök
4.	Koncertlátogatás	x		x	
5.	Internetes tematikus kutatás	x			Számítógép

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Improvizációs gyakorlat tantárgy

201 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

Az improvizációs gyakorlat célja, hogy azokat a zenei szabályszerűségeket, melyeket főtárgy illetve jazzelmélet órán elsajátítottak a növendékek, gyakorlatban is megtapasztalják. Azon túl, hogy a különböző skálák, dallam és ritmikai variációk gyakorlása történik, fontos feladat, hogy a diák megtanulja az egyes hangszerek helyét és szerepét a kizsenekari felállásban.

Megtapasztalja a zenekaron belüli kommunikációt, a zenekar és a szólista kapcsolatát. Fontos, hogy megismerjék az egyes jazztörténelmi korszakok improvizációs jellemzőit és stílus híven alkalmazni tudják azokat, valamint az alapképzésben elsajátított ismereteiket továbbfejlesszék, elmélyítsék.

4.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

Az improvizáció tanítása a szakmai kötelező tárgyak mindegyikével szoros kapcsolatban áll a zeneelmélettől a zenekari gyakorlatig bezárólag. A különböző elméleti és gyakorlati tantárgyak egymásra épülése valamint azok szakmai tartalma szervesen egészítik ki egymást.

4.3. Témakörök

4.3.1. *Improvizáció a jazztörténet különböző korszakaiban* 67 óra

Az improvizáció a zene világának talán a legcsodálatosabb dolga. Hosszú évek gyakorlása, zenei szabályszerűségek megtanulása, stílushű kifejezőeszközök elsajátítása kell ahhoz, hogy az improvizatőr beszélje azt a nyelvet, melynek szavai segítségével mondatokat formál, és a mondatok egy egységes, értéket közvetítő gondolattá állnak össze. Amennyiben ez megvalósul, ezt hívhatjuk művészetnek.

Van azonban egy valami, ami a megtanulható dolgoktól különálló, megfoghatatlan, de fontosságát tekintve legalább az előzőekhez hasonló súlyú; a nyitottság. Az improvizációhoz szükségeltetik egy olyan lelki állapot, ami mindenféle kötöttségtől mentes, felszabadult, a külső hatások befogadására mindenkor kész, és azokra reagálni tudó állapot. Ezen képességek együttes fejlesztésével, egy élethosszig tartó tanulási és gyakorlási folyamat során folyamatosan fejlesztheti egy zenész magát azért, hogy a pillanatok művésze lehessen.

A szólistának el kell sajátítania azokat az eszközöket, melyekkel képes az egyes stílusokban - a korszakra jellemző módon - improvizálni.

- improvizáció a swing korszakban
- improvizáció bebop stílusban
- rögtönzés a latin zenében
- improvizációs lehetőségek a fúziós zenében
- rögtönzés, álló harmóniára
- ballada improvizáció
- improvizáció jazz-standardekre 12 hangnemben
- improvizáció páratlan lüktetésű standardekre
- improvizáció, fél-egész skála segítségével
- improvizáció kubai latin zenében
- improvizáció brazil latin zenében
- improvizáció karibi latin zenében

4.3.2. *Szekciók szerepe az improvizációban* 67 óra

Az egyéni hangszeres felkészültségen túl, fontos hogy az egyes hangszerek megtalálják helyüket egy formációban, a különböző zenei szituációkban tudjanak egymással kommunikálni. Az egyes hangszercsoportok egymással szekciókat alkotva különálló egységként is működjenek, helyes frazírozással, stílusosan, egymással szintén kommunikálva, s egymást segítve a művészi alkotás megszületésének szolgálatában.

- szólista kísérése különféle szempontok alapján – közös formai építkezés
- szólista kísérése különféle szempontok alapján (dinamika, intenzitás)

4.3.3. *Improvizáció elmélet* 67 óra

A diákok többnyire már főtárgy és jazzelmélet órán, valamint az alapképzésben elsajátítják azt a tudást, mely segítségével hangszeres szólókat felépíthetik, fontos egy olyan összegző témakör, ahol a tanultakat rendszerbe tudják helyezni.

- stílusjegyek
- helyes frazírozás
- dallam-improvizáció
- transzkripciók elemzése és felhasználása az improvizációban

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Megfelelő méretű, jó akusztikájú terem, a szükséges erősítővel és hangszerekkel felszerelve.

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Koncertlátogatás, rendszeres zenehallgatás és minél több transzkripció, kompozíció leírása, elemzése.

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	Zenei gyakorló- és szerkesztőprogramok használata.	x			Audio eszközök
2.	Jamie Aebersold gyűjtemény felhasználása.	x			
3.	Rendszeres zenehallgatás, Minél több, és változatos technikai etűd, pattern elsajátítása.	x			

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth- bontás	osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5.1. A tantárgy tanításának célja

A kamarazenélés a zenélés egyik legelterjedtebb és legősibb módja. A tantárgy tanításának célja, hogy megismertessük a növendékeket azokkal a szükséges eszközökkel, amelyek segítséget nyújtanak a zene minél magasabb szintű megszólaltatására, legyen szó akár komoly-, akár könnyűzenéről. Továbbá célja még, hogy fejlessze az alkalmazkodóképességet és a figyelemmegosztást.

Szükséges ismertetni a különböző stílusokat és azok stílusjegyeit.

Folyamatosan fejleszteni kell a hallást, intonációs képességet, tempótartást. Meg kell ismertetni a tempóváltozás jelzéseit, a különböző hangszerek szerepeit, a kotta- és partitúraolvasás felgyorsításának lehetőségeit. Ki kell alakítani egy önálló gondolkodásmódot, hogy a növendék saját igénye legyen a zenésztársakkal történő folyamatos kommunikáció és figyelem. Nem utolsó sorban pedig egymás iránti tiszteletet és bizalmat hivatott kialakítani illetve erősíteni.

5.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

Kamarazenéléskor jelentkezik a legtisztább módon a többi szakmai tárgy fontossága. Elengedhetetlen, hogy a zenészek tisztában legyenek az adott mű zeneelméleti, zenetörténeti háttérével.

5.3. Témakörök**5.3.1. Komolyzene****134 óra**

Korunkban elengedhetetlen, hogy egy zenész jól tudjon kottát olvasni. A jazz oktatásának folyamatában erre a készségre viszonylag kevés figyelem fordítódik a műfaj improvizatív jellege miatt. Lehetőség szerint alakítson ki olyan hangszeres összetételű kamaracsoportokat, amelynek létező irodalma van, de átíratok is játszhatók. Ismertesse meg az együttesben található más hangszereket és azok jellegzetességeit.

Ismertesse meg az alapvető mozdulatokat (beintés, leintés, gyorsítás, lassítás stb.), kottajelzéseket. Magyarázza el a helyes elhelyezkedés fontosságát, azok főbb szempontjait.

Hangsúlyt kell fektetni a zenei stílusokban való jártasságra.

E témakör feladata még, hogy kialakítsa a növendékekben a gyors és megfelelő intonációt, a képességet a figyelem megosztására és igényt a minél magasabb szintű interpretációra.

A témakör alapvető céljai:

- figyelemmegosztás képességének fejlesztése
- kottaolvasás fejlesztése
- partitúraolvasás fejlesztése
- zenei szakkifejezések ismertetése
- hangolás elsajátítása
- hallás és intonáció fejlesztése
- dinamikai tartomány szélesítése
- különböző intések elsajátítása (be-, leintés, tempóváltás jelzése)
- pontos hangindítások és hangvégzödések, egységes dinamika
- különböző artikulációk ismertetése (technikailag és korszakonként is)

- tempótartás kialakítása, fejlesztése
- lapról olvasás fejlesztése
- különböző technikák ismertetése a próba eredményessé tételéhez

5.3.2. *Könnyűzene*

134 óra

A témakör hivatása, hogy a zenekaron belül azonos szerepű hangszereken játszó növendékeket egységes szekcióvá kovácsolja. Az ilyen „szekciópróba” tökéletes helye a zenekari próbán általában idő hiányában elmaradt, de lényeges összjáték elsajátításának.

Leggyakoribb a ritmusszekció és a fúvósszekció önálló próbája. Az ilyen órákon részletekbe menően ki kell dolgozni és fejleszteni az együttes játékot. A témakör bősége miatt csak pár példa: lábdob és basszusgitár szinkronja, vagy éppen a fúvósok egységes artikulációja.

Hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a szekciók belső dinamikája egységes, az előadott zenei anyag pedig pontos és jól intonált legyen.

Meg kell ismertetni a különböző stílusok stílusjegyeit, artikulációit, lüktetésüket.

A témakör alapvető céljai:

- egységes lüktetés kialakítása
- stílusismeret és ahhoz szervesen kapcsolódó artikuláció kialakítása
- periódusérzék fejlesztése
- figyelemmegosztás képességének fejlesztése
- kottaolvasás fejlesztése
- hangolás elsajátítása
- hallás és intonáció fejlesztése
- dinamikai tartomány szélesítése
- pontos hangindítások és hangvégződések, egységes dinamika
- tempótartás kialakítása, fejlesztése
- lapról olvasás fejlesztése
- különböző technikák ismertetése a szekciópróba eredményessé tételéhez

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Megfelelő méretű, jó akusztikájú, jól felszerelt, hangszigetelt szaktanterem.

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	Együttjáték meglévő hangzóanyaggal.	x	x		Audio és hangtechnikai eszközök
2.	Gyakorlás partitúrából.	x	x		
3.	Alharmonikusok és felharmonikusok megkeresése		x		

4.	Transzponálás		x		
----	---------------	--	---	--	--

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthatás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Jazzelmélet tantárgy

335 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A jazzelmélet tárgy tanításának célja, hogy segítse az általános zenei műveltség megalapozását és ismertesse meg a zenét, mint kifejezési formát a maga sajátos eszközeivel. A megszerzett zenei ismeretekre és készségekre alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit.

Segítse a tanulót az iskolában folytatandó hangszeres, elméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze az aktív zenéléshez szükséges képességeket és készségeket. Járuljon hozzá a széleskörű szakmai tudás megszerzéséhez, amely alkalmassá teszi a növendéket a jazz zenész szakképesítés és a kapcsolódó szakmák munkaköreinek ellátására.

Az alapfok folytatásaként, az úgynevezett "ráépüléssel" évfolyamokban folyó oktatás célja elsősorban az alapfokon elsajátított ismeretanyag elmélyítése, annak továbbfejlesztése, valamint a repertoár bővítése.

Ugyanakkor fejlessze a tanuló hallását, tegye képessé hallás alapján akkordok, hangsorok, ritmusok, dallamok, majd improvizációk (transzkripció) lejegyzésére és azok elemzésére.

6.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zeneelmélet minden szakmai gyakorlati tárgy alfája, megteremti azt a rendező elvet, ami a vokális és hangszeres játék alapját képezi és meghatározza azok formáját, szerkezetét, stílusát, hangkészletét, és harmóniáit.

A zene feltételezi az idegen nyelvismeretet, ami nemcsak a vokális anyag megformálásához, értelmezéséhez nyújt segítséget, hanem gyakran eligazít a frazírozásban is a hangszeres zenében.

6.3. Témakörök

6.3.1. *A zene vertikális építőelemei* 21 óra

A jazz zenész zenei gondolkodásmódját játéka során két egymástól jól elkülönülő és egyben rendszerező elv határozza meg. A zene vertikális és horizontális építőelemeiben való gondolkodás, illetve mindezek összefüggései és egymásra épülése. Az oktatási folyamat során célszerű mindkét témakört külön is kezelni, - jelen esetben a vertikális elemekről lesz szó - azok részeit és elemeit kronologikus sorrendben egyenként lebontva tárgyalni.

- a tercépítkezés további kiterjesztése
- alteráció
- akkordbehelyettesítés lehetőségei
- dallam harmonizáció
- blokk akkordrendszer
- modális harmonizáció
- nem tercépítkezésű harmóniak
- perakkordok
- összetett jazzakkordok
- bitonális, bifunkciós akkordok

6.3.2. *A zene horizontális építőelemei* 21 óra

A jazz zenész zenei gondolkodásmódját játéka során két egymástól jól elkülönülő és egyben rendszerező elv határozza meg. A zene vertikális és horizontális építőelemeiben való gondolkodás, illetve mindezek összefüggései és egymásra épülése. Az oktatási folyamat során célszerű mindkét témakört külön is kezelni, - jelen esetben a horizontális elemekről lesz szó, melynek tartalmában az alapképzésben elsajátított tudásanyag kibővítése, fejlesztése és készség szintre emelése a cél.

- skálaállomány további kiterjesztése
- speciális (egzotikus, népzenei, mesterséges) skálák
- alteráció
- moduláció
- horizontáció
- improvizációs skálák
- in-out technika
- dodekafónia
- kromatika
- atonalitás

6.3.3. *Ritmika* 21 óra

A széles spektrumú ritmikai eszköztár a jazz zenész „fegyvertárának” egyik legmeghatározóbb eszköze. A ritmusképlet, hangsúlyok és a lüktetés pontos

ismerete és betartása a hangszeres játék valamint az improvizálás során egyaránt nélkülözhetetlenek. Ezek begyakoroltatásához kíván a témakör segítséget nyújtani.

- összetett, aszimmetrikus ritmusképletek
- váltakozó ütemmutatók
- polimetrika, poliritmika
- a jazz ritmikája
- a rejtett ütembeosztás
- metrikus moduláció
- tempó feletti játék
- metrikus lüktetéstől való elszakadás

6.3.4. Improvizáció

20 óra

A jazz zene alapeleme és egyik legfontosabb jellemzője a rögtönzés. Az improvizáció biztosítja a zenész számára azt a szabadságot és lehetőséget, melyben játéka során maradéktalanul kifejezheti saját érzelmeit, gondolatait.

A rögtönzés nem más, mint a zeneszerzés egyik formája, melyet az adott pillanat „varázsa” alakít ki. Művelése igen magas fokú zeneelméleti, technikai, ritmikai és műfaji ismereteket feltételez. Mindezek tökéletesítéséhez kívánnak a témakörben szereplő oktatási tartalmak segítséget nyújtani.

- improvizációs skálák
- improvizáció: más zenei műfajok
- improvizáció: népi, variatív technika
- improvizáció: klasszikus jazz
- improvizáció: swingkorszak
- improvizáció: modern jazz
- improvizáció: napjaink improvizációs technikái
- az improvizáció elemzés szempontjai
- improvizáció (transzkripció) elemzések

6.3.5. Formatan

20 óra

A témakör célja az alapvető, „beégett” zenei formákon felüli kadenciális harmóniakörök és periódusok tudatosítása a tanulóban. A zene ezen formai egységei kiegészítik a dalok általános szerkezetét, illetve hozzájárulnak a ma is használatos, a különböző stílusokra jellemző és az általánostól eltérő nagy zenei formákat.

- összetett jazz kadenciák
- a hagyományostól eltérő jazzformák
- bonyolultabb jazzformák
- témák és improvizációk formai elemzései

6.3.6. Diktandók

58 óra

A diktandó (hallás utáni lejegyzés) a kottairás és az analízis képességek, valamint a zenei hallás fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze. Súlyja az elméletoktatásban kiemelkedő, hiszen ezeket a kompetenciákat a jazz zenész pályája során, napi szinten használja.

A hangzó anyagok, transzkripciók és dalok leírásához, elemzéséhez, értelmezéséhez, a helyes és stílusos improvizációhoz a diktandók gyakorolása megkerülhetetlen feladat.

- tercépítkezésű négyeshangzatok és fordításaik szűk- és tágfekvésben
- a leggyakrabban használt összetett és alterált jazzakkordok szűk- és tágfekvésben
- tri- és pentachordok
- alterált pentatonok
- moll modulusok
- modellskálák
- jazzes és klasszikus dallam megadott hangkészlettel
- jazzes pentaton dallam
- jazzes diatonikus dallam
- jazzes diatonikus dallam alterációkkal
- jazzes dallam blues hangkészlettel
- jazzes moduláló dallam
- jazzes in-out dallam
- jazzes atonális dallam
- jazzes kétszólamú pentaton, diatonikus, alterációkat tartalmazó és moduláló dallam
- swinges és pontos lüktetésű dallamok

Ritmikai diktandók

- páros és páratlan-es ütemmutatójú ritmus triolával és tizenhatod elemekkel
- páratlan és aszimmetrikus ütemmutatójú ritmus
- váltakozó ütemmutatójú ritmus

6.3.7. Zeneszerzés, hangszerelés

58 óra

Mint a témakör címe is mutatja, a feladat az eddig tanult ismeretek egyidejű és készségszintű alkalmazását igényli az összefüggések, valamint a zenei szabályszerűségek fényében. A jazz zenész így vagy úgy egyben zeneszerző is, éppen ezért a témakör ismeretanyaga, szerkesztési gyakorlatai, tesztjei elméleti és gyakorlati tanulmányainak elengedhetetlen részét képezik.

- a hangszerelés alapjai
- a zeneszerzés alapjai
- a XX. századi zene zeneszerzés technikái
- klasszikus hatások a jazzben
- jazz hatások a klasszikus zenében
- a zene mai világképe

6.3.8. Lejegyzés hangfelvételtől

58 óra

„Leszedni” egy dalt, vagy annak részleteit, a jazz zenész mindennapos feladatai közé tartozik. A hangfelvételtől való lejegyzés nem más, mint az un. diktandóknak összetettebb, mondhatni komplex fajtája. A pusztán zongorás vagy kopogásos hallás utáni diktandóhoz képest itt további feladatot jelent, hogy egy teljes hangszerelésből kell analizálni, kihallani az adott dal különböző zenei komponenseit.

A témakör elemeinek gyakorlása a zenei képességek fejlesztésén túl „életségükéből” adódóan, praktikus segítséget is nyújtanak a jazz zenész egyik, szinte mindennapos feladatához.

- jazz felvétel dallam lejegyzése

- jazz felvétel harmóniáinak lejegyzése
- jazz felvétel basszus szólamának lejegyzése
- jazz felvétel ritmuskíséretének lejegyzése

6.3.9. **Összetett feladatok**

58 óra

Mint a témakör címe is mutatja, a feladat az eddig tanult ismeretek egyidejű alkalmazása az összefüggések, valamint a zenei szabályszerűségek fényében. Az itt felsorolt tartalmak a zenész munkája során előforduló praktikus ismeretek elmélyítését célozza meg.

- írásbeli tesztek
- dallamharmonizálás
- adott harmóniára dallamírás
- adott harmóniákra és dallamra basszusmenet írása

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Megfelelő méretű, jó akusztikájú, jól felszerelt, hangszigetelt szaktanterem.

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	Zeneelméleti gyakorlóprogramok használata	x			Számítógép, programok
2.	Zenei szerkesztőprogram használata	x			Számítógép, programok

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.5.	Információk önálló	x			

	rendszerezése				
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Leírás készítése	x			
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x	x		
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x	x		
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Jazztörténet tantárgy

268 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

A cél a jazz- és kultúrtörténeti kontextusoknak kibontása a tanulók előtt, valamint a nagy zenei korszakokra jellemző műfaji, stílusbeli attitűdök szélesítése, elmélyítése az adott korszak meghatározó alkotásain, zeneszerzőin és hangszeres előadóin keresztül.

Az alapfok folytatásaként, az úgynevezett "ráépüléssel" évfolyamokban folyó oktatás célja elsősorban az alapfokon elsajátított ismeretanyag szélesítése, annak továbbfejlesztése.

7.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A kapcsolódó szakmai tárgyak tekintetében a jazztörténet ismeretanyaga leginkább a nagy jazz-zenei korszakok standard darabjainak játékanál, illetve a különböző jazz műfajok stílusos előadásmódjánál nyújthat hathatós segítséget. Az improvizáció és az ehhez szorosan kötődő transzkripciók esetén is lényeges átfedés, tárgyi egymásra épülés mutatható ki.

Mivel a jazz, létrejötté óta szoros kapcsolatban áll a klasszikus zenével, fejlődése során inspirációkat, elméleti, zeneszerzési technikákat alkalmaz saját nyelvezetére átalakítva, a jazz zenészeknek ismernie kell a klasszikus zene történetét, korszakait, legjelentősebb zeneszerzőit és műveit.

7.3. Témakörök

7.3.1. *Swing*korszak

50 óra

- New York. Kansas City
- fehér nagyzenekarok
- fekete nagyzenekarok
- kiscsoportok, szólólisták
- a harlemi zongoristák és követőik

7.3.2. *Modern jazz*

53 óra

- bebop
- cool
- free jazz
- avantgárd jazz
- jazz-rock, fúziós jazz
- klasszicista jazz
- west coast, hard bop,
- modern mainstream

7.3.3. *Latin jazz*

56 óra

Súlyánál, népszerűségénél és jelentőségénél fogva a latin jazz megérdemel egy külön fejezetet a jazz műfajainak a sorában. Sokrétű ritmikái, dallam, hangulat és stílusvilága révén a klasszikus jazztól jól elkülöníthető, különálló műfajjá nőtte ki magát.

A tradicionális latin zene és a jazz mára szorosan összefonódott, hatásuk egymásra minden szinten kimutatható. Gazdag irodalmának, előadóinak valamint etnikai és történeti háttérének tárgyalása elengedhetetlenné vált a jazztörténeti korszakok hagyományos sorában.

- afro cuban stílus (tumbao, merengue, cha-cha)
- afro brasilian stílus (samba, baião, bossanova)
- afro caribbean stílus (reggae, soca, calypso)
- a latin zene hatása a jazzre

7.3.4. *A jazz elterjedése a világon*

109 óra

A témakör a jazz zene térhódításának folyamatába kíván betekintést nyújtani. Azt vizsgáljuk, hogy a jazz miként lett népszerű a világ népei között, miként illeszkedett be az adott földrajzi régió tradicionális zenei kultúrájába, és miként kezdett önálló fejlődésbe az említett helyeken. Milyen nemzeti és egyéb sajátosságokkal bír napjaink jazzművészete, különös tekintettel hazánkra és az európai régióra.

- nemzeti sajátosságok
- európai jazz
- magyar jazz
- napjaink jazzművészete

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Megfelelő méretű, jól akusztikájú, jól felszerelt, hangszigetelt szaktanterem.

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	

1.	Tematikus kutatás az interneten	x			
----	---------------------------------	---	--	--	--

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth- bontás	osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Leírás készítése	x			
2.3.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	x			
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x	x		
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Művészettörténet tantárgy

201 óra

8.1. A tantárgy tanításának célja

A zenei kultúrában fokozottan elmerülő diákságnak elengedhetetlen, hogy mindezt ne csak önmagában, hanem az aktuális társadalmi-társzművészeti összefüggések tükrében tanulmányozza. A zenei tartalmakat igazán csak akkor tudja helyén kezelni és beépíteni a

műveltségébe, ha látja az adott művészeti korszakok képzőművészeti, irodalmi és magyar vonatkozású történéseit. Ezért szükségszerű a zenei képzés egyoldalúságának megszüntetése céljából a kor kultúrtörténetének, vizuális esztétikájának, valamint a magyar művészeti környezet tanulmányozása is.

8.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A kultúrtörténethez szinte minden szakmai tartalom kapcsolódik természetesen a zeneművészet szempontjából, hiszen főtárgy, zeneelmélet vagy akár szolfézs órán sem érthetjük meg a zenei anyag lényegi mondanivalóját, ha nem ismerjük annak kiváltó kultúrtörténeti okait, melyek az adott korban élő hús-vér emberek esztétikum utáni vágyát a különböző művészeti ágak művelésén keresztül testesítette meg.

8.3. Témakörök

8.3.1. Kultúrtörténet 67 óra

Bár a megismerés folyamatában az elsődleges érzékeink alapvető szerepet játszanak, mégsem állíthatjuk, hogyha valaki tud olvasni, automatikusan megért egy verset, ha van füle, megérti a zenét, ha van szeme, érti és élvezi a képeket, szobrokat, építészeti alkotásokat, a díszítőművészet remekeit. Olvasni, hallani, látni kevés ahhoz, hogy az ember a műalkotások szépségét a maguk komplexitásában be tudja fogadni. Hosszú út vezet ahhoz, hogy az ösztönös látó-halló emberből valaki műélvezővé váljon. Ehhez nyújt segítséget az elsősorban európai kultúrtörténet összefüggéseit bemutató témakör, amely egy-egy adott korszakot minden művészeti ágával egyidejűleg jelenít meg a diákok számára.

- az esztétika tudománya
- esztétikai alapfogalmak
- az esztétikai elemzés kritériumai
- építészeti alapfogalmak, alapismeretek
- szobrászati alapfogalmak, alapismeretek
- festészeti, grafikai alapfogalmak, alapismeretek
- a művészettörténet nagy stíluskorszakainak jellemzői az ókortól a XX. századig
- az elérhető írott és képi források, a legfontosabb tanulmányok ismerete a különböző művészettörténeti korokról
- a művészettörténeti korszakok, művészeti stílusok és irányzatok társadalmi, kultúratörténeti hátterének ismerete
- a nagy művészeti korok kifejezőeszközeinek ismerete
- jelentős nemzeti és egyetemes művészeti gyűjtemények ismerete
- a művekben alkalmazott absztrakciós módszerek feltárása, valamint a vizuális üzenetek verbalizálásának helyes módja a műalkotás elemzések során
- saját vélemény logikus, elemzési módszerekre támaszkodó interpretálása a műalkotások elemzése kapcsán

8.3.2. Összművészeti összehasonlítások, egybevetések 104 óra

A témakör elsődleges célja, hogy a tanuló komplexitásában lássa át a kultúrtörténet meghatározó korszakainak művészetét, annak meghatározó elemeit, eszköztárát és kontextusát. Vajon meg lehet-e érteni egy kor zenéjét, ha nem tudjuk milyen templomi vagy világi környezetben szólalt az meg, milyen díszítések borították a falakat, milyen ruhákban ültek a hallgatók s miért éppen olyan zenét kívántak hallani, miért épp azt tudták élvezni, ami megszületett? Ezeket a párhuzamokat

kívánja a témakör felvázolni a különböző művészeti ágból származó műalkotások segítségével, stílusjegyeivel.

Ajánlott képzőművészeti korszakok és művészei, melyeken keresztül párhuzamot lehet találni a zeneművészeti alkotásokhoz, korszakokhoz:

Ókor

- mitológia
- filozófia
- összművészet
- a társadalmi események összefonódása és egysége a művészettel

Korai kereszténység

- a kereszténység művészete az ókeresztény - bizánci kortól a gótika végéig
- építészet
- vallástörténet

Reneszánsz

- trecento, quattrocento, cinquecento
- Giotto, Fra Angelico, Masaccio
- Mantegna, Ghiberti, Donatello
- Botticelli, Verrochio
- Van Eyck, Bosch, H.van der Goes,
- Leonardo, Raffaello, Michelangelo
- Giorgione, Tiziano, El Greco
- Grünewald, Holbein, Cranach, Dürer
- a magyar reneszánsz építészet, szobrászat
- párhuzamos zenetörténeti vonatkozások

Barokk

- Velazquez, Caravaggio, Bernini
- Rubens, Franz Hals, Rembrandt
- Vermeer
- a magyar barokk építészet, festészet
- párhuzamos zenetörténeti vonatkozások

Rokokó, klasszicizmus

- Watteau, Turner, Chardin
- Goya, Ingres, Canova
- a magyar építészet, szobrászat, festészet
- párhuzamos zenetörténeti vonatkozások

Romantika

- C.D.Friedrich, Gericault, Delacroix
- a magyar romantikus szobrászat, festészet
- párhuzamos zenetörténeti vonatkozások

Realisták

- akadémisták

- Courbet, Corot, Millet
- Munkácsy

Impresszionizmus

- Manet, Monet, Degas, Toulouse-Lautrec, Renoir
- Van Gogh, Gauguin, Cezanne, Rodin
- Nagybányai művésztelep, Hollósy, Thorma, Ferenczy K.
- párhuzamos zenetörténeti vonatkozások

XX. századi izmusok

- Picasso, Dalí, absztrakt művészet
- a magyar XX. sz.-i építészet, festészet és szobrászat
- Rippl-Rónai, Csontváry, Zala György, Stróbl Alajos
- Aba-Novák, Molnár C. Pál, Borsos Miklós, Ferenczy Béni
- Kondor Béla, Medgyesi Ferenc, Barcsay Jenő
- Vasareli, Amerigo Toth, Moholy-Nagy
- párhuzamos zenetörténeti vonatkozások

Ajánlott irodalom:

A Corvina kiadó, 1986 óta folyamatosan megjelenő tízkötetes művészettörténeti sorozata Aradi Nóra szerkesztésében:

- A művészet kezdetei
- Az antik világ
- A korai középkor
- A gótika és a Távol-kelet
- A korai reneszánsz
- Az érett reneszánsz
- A barokk
- A rokokótól 1900-ig
- A századvég és a századelő
- A XX. század művészete
- A művészet története Magyarországon honfoglalástól napjainkig (Gondolat 1983).
- Dercsényi Dezső - Zádor Anna: Kis magyar művészettörténet (Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata 1980).
- Herendi Miklós: Művészettörténet I-II. (Nemzeti Tankönyvkiadó 1996)
- Pataki Gábor: Művészettörténet III. (Nemzeti Tankönyvkiadó 1999)

8.3.3. *A néprajz és a népművészet alapfogalmai* **30 óra**

A kultúrtörténeten belül a magyarság ősisége kapcsán, külön fejezetet érdemel az ebből fakadó népi kultúra megismerése. Népdalkincsünk egyedülálló a világon, nem beszélve a magyar népművészet tájegységekre lebontható jellegzetesen gazdag forma és motívumvilágáról. Mindehhez kapcsolódik meséink és mondavilágunk színes tárháza is. A témakör ismerttartalma a nemzeti identitástudatunk és valódi helyünk megtalálását célozza az egyetemes kultúrtörténetben.

- a hagyományos népi kultúra és gondolkodásmód megismerése

- a magyar népművészet jellegzetes forma- és motívumkincse - tájegységekre lebontva
- a magyar népköltészet, népmese és mondavilág
- a magyar népművészet különböző ágai
- a hagyományos népművészeti területek (építészet, viselet, költészet, népszokás, stb.) motívumainak, technikáinak ismerete

8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem, jó minőségű hangtechnikai eszközökkel.

8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

8.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztályhoz	
1.	Tematikus kutatás interneten	x	x		Számítógép
2.	Múzeumlátogatás	x	x		
3.	Művészeti antológiák tanulmányozása	x			

8.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztályhoz	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x			
2.3.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.4.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
3.	Komplex információk körében				

3.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról	x			
3.2.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9. Pedagógiai elméleti alapismeretek tantárgy

134 óra

9.1. A tantárgy tanításának célja

A képzés célja az, hogy a tanulók szerezzenek alapvető ismereteket a személyiség fejlődéséről, a tanuláshoz szükséges legfontosabb pszichikus funkciókról. Ismerjék meg a tanítás/tanulás célrendszerét, módszereit, eszközrendszerét, a pedagógiai értékelés jellemzőit. Legyenek képesek iskolai képzésen kívül a jazz zenész szakképesítéssel összefüggően gyakorlati óra megtervezésére és levezetésére a pedagógia eszközrendszerének és normáinak felhasználásával. Kiemelt jelentőségű, hogy az emelt szintű szakképzettséget szerző tanulók képesek legyenek megoldani az iskolarendszeren kívül, az általuk tanított hangszer illetve elméleti tartalmak oktatási, képzési feladatait is, ill. ezekben alapszintű jártasságot szerezzenek.

9.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy alapjában véve az összes szakmai tartalommal összefügg oly módon, hogy azok tanításának pszichikai, módszertani és problematikus folyamatait írja le, illetve kínál azokra megoldásokat.

9.3. Témakörök

9.3.1. *A megismerési funkciók*

20 óra

Az érzékelés és észlelés helye és szerepe a megismerésben.

- a figyelem
- az emlékezés, a bevésés, megőrzés, felejtés és reprodukció
- a képzelet
- a gondolkodás, problémamegoldás és kreativitás
- az érdeklődés, képesség és tehetség

Irodalom: Geréb Gy. (szerk.): Pszichológia /Tankönyvkiadó, Bp. 1984.) – megfelelő fejezetek

- a pszichikus funkciók fejlődése

Irodalom: Geréb Gy. (szerk.): Pszichológia /Tankönyvkiadó, Bp. 1984.) – megfelelő fejezet

Mérei Ferenc- V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. Medicina Kiadó Zrt, 2006.

9.3.2. *Tanulás, tanuláselméletek*

19 óra

A tanulás fogalma, fajtái.

- tanuláselméletek
- a motiválás, aktivizálás, megerősítés

Irodalom: Báthory Z.: Tanulók, iskolák – különbségek / Tankönyvkiadó, Bp. 1992. – megfelelő fejezet/

Ajánlott: Keményné dr. Pálffy K.: Bevezetés a pszichológiába /Tankönyvkiadó, Bp. 1989. – megfelelő fejezet/

A tanulószervezés differenciális tanításméleti összefüggései.

- a tanulók közötti különbségek
- iskolák közötti különbségek
- differenciálás az iskolarendszeren belül
- differenciálás a tanulószervezésben
- multikulturális társadalom – interkulturális nevelés

Irodalom: Báthory Z.: Tanulók, iskolák – különbségek / Tankönyvkiadó, Bp. 1992. – megfelelő fejezet/

Bánki Vera - Bálványos Huba: Differenciálás a művészeti nevelésben Bp. Okker Kiadó 2002

Diane Heacox,: Differenciálás a tanításban, tanulásban. Kézikönyv a 3-12. évfolyam számára. Budapest, 2006, Szabad Iskolákért Alapítvány.

9.3.3. Motiváció, motiválás

19 óra

A motiváció fogalma:

- az alapvető és magasabb rendű motívumok
- a motívumok hierarchiája
- a teljesítménymotiváció és igény szint, siker – kudarc
- a tanulás motivációjának belső és külső feltételei, a beavatkozás lehetőségei

Irodalom: Báthory Z.: Tanulók, iskolák – különbségek / Tankönyvkiadó, Bp. 1992. – megfelelő fejezet/

Keményné dr. Pálffy K.: Bevezetés a pszichológiába /Tankönyvkiadó, Bp. 1989. – megfelelő fejezet/

9.3.4. A tanítás – tanulás célrendszere

19 óra

Értékek – célok:

- a tananyag szervezés néhány kérdése
- a követelmények
- a tanterv

Irodalom: Báthory Z.: Tanulók, iskolák – különbségek / Tankönyvkiadó, Bp. 1992. – megfelelő fejezet/

9.3.5. Az oktatás szerkezete

19 óra

A figyelem felkeltése:

- új ismeretek
- felidézés
- általánosítás
- rendszerezés, rögzítés
- alkalmazás (visszacsatolás)

Irodalom: Nagy S.: Az oktatás folyamata és módszerei /Volos BT, Bp. 1993. – megfelelő fejezet./

A pedagógiai ellenőrzés, értékelés:

- értékelési funkciók és feladatok
- az ellenőrzés és értékelés, önellenőrzés és önértékelés
- a tanulók értékelése
- a tanulási – tanítási folyamat értékelése
- vizsga- vizsgarendszer

Irodalom: Báthory Z.: Tanulók, iskolák – különbségek / Tankönyvkiadó, Bp. 1992. – megfelelő fejezet/

Nagy S.: Az oktatás folyamata és módszerei /Volos BT, Bp. 1993. – megfelelő fejezet./

9.3.6. Az oktatás szervezése

19 óra

A tanítás – tanulás színterei:

- a tanítási óra, változatai
- a tanítás - tanulás infrastruktúrája
- az oktatási folyamat tervezése
- tanítási módszerek, stratégiák
- a pedagógussal szemben támasztott követelmények

Irodalom: Báthory Z.: Tanulók, iskolák – különbségek / Tankönyvkiadó, Bp. 1992. – megfelelő fejezet/

Nagy S.: Az oktatás folyamata és módszerei /Volos BT, Bp. 1993. – megfelelő fejezet./

Taneszközök az oktatási folyamatban:

- a taneszközök funkciója
- az oktatástechnológia
- a taneszközök kiválasztásának szempontjai

Irodalom: Nagy S.: Az oktatás folyamata és módszerei /Volos BT, Bp. 1993. – megfelelő fejezet./

9.3.7. A különleges bánásmódot igénylő tanuló

19 óra

A témakör azokra az átlagostól bármilyen irányban eltérő tanulókkal foglalkozik, akik a pedagógiai munka során különleges bánásmódot igényelnek. Ők a „problémás” gyerekek. A velük való eredményes munka és foglalkozás plusz módszertani ismereteket feltételez. Ehhez kíván a témakör tartalma segítséget nyújtani.

- sajátos nevelési igény fogalma, a tanulási –beilleszkedési-magatartási zavarral és nehézséggel küzdők sajátosságai
- a kivételes képességű, tehetséges tanulók jellemzői és fejlesztése
- inkluzív pedagógia szemlélete, alkalmazása

Irodalom: Kálmán Zsófia - Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. - Bp.: Osiris, 2002.

TAMOP 4.2.5 Pályázat könyvei - DIDAKTIKA: 16. fejezet Petriné Feyér Judit:A különleges bánásmódot igénylő gyermek Bp.:Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. 2003
 Gyarmathy Éva, A tehetség I. - Fogalma, összetevői, típusai és azonosítása- ELTE Eötvös Kiadó, 2006
 Gyarmathy Éva, A tehetség II. - Háttéré és gondozásának gyakorlata- ELTE Eötvös Kiadó, 2007

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat	x	x		
2.	megbeszélés	x	x		
3.	vita		x		
4.	szemléltetés		x		
5.	kooperatív tanulás		x		
6.	házi feladat	x			

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Leírás készítése	x			

2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x	x	x	
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
2.6.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esetleírás készítése	x			
3.2.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján	x	x	x	
3.3.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x			
3.4.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.